

פרויקט חפירת הבארות

קורות חייהם של אבות האומה, אברהם ויעקב, מסופרים בהרחבה בתורה. המידע על יצחק מסתכם בעיקר, בעובדת חפירתו את הבארות. מהו המסר מהחפירות?

ונדליזם בבית הכנסת

השבוע התקיימו בעולם שני וועידות בין לאומיות. האחת היא ועידת האקלים שהתקיימה בגלגזו שבסקוטלנד, והשנייה היא כינוס השלוחים העולמי בניו יורק. בראשונה דנו איך להציל את כדור הארץ מהתחממות יתר, ובשנייה דנו איך אפשר לחמם קצת יותר את העולם בחום יהודי רוחני.

את אחד הסיפורים המעניינים סיפר הרב שניאור זלמן זקלס, שגדל בישראל. הוא סיפר שלפני חתונתו, כאשר נפגש עם אשתו לעתיד אמר לה, שהוא רואה את עצמו אחרי החתונה נוסע לשליחות. היא ענתה לו שהיא מוכנה ללכת אחריו לכל מקום, חוץ ממקום אחד: רוסיה.

אחרי החתונה הם חיפשו מקום לשליחות, ובין האנשים שהם נפגשו איתם היה הרב ברל לאזאר, השליח והרב הראשי לרוסיה. הוא הציע להם מקום לשליחות, הוא גם אמר להם שזוהי העיר השלישית בגודלה ברוסיה אחרי מוסקבה וס. פטרסבורג, וזו עיר מרכזית בפדרציה הרוסית. קוראים לה נובוסיבירסק והיא ממוקמת בדרום מערב סיביר!

זקלס ענה במקום שזה לא בשבילו. קר מדי, רחוק מדי, ולא מתאים לתוכניות שלהם וכו'. אבל הרב לאזאר אמר לו: "מדוע שלא תיסעו בעצמכם לשם, תבקרו תתרשמו ואז תגידו את הלא". משום מה הם הסכימו לעשות טיול לסיביר.

זה קרה לפני עשרים שנה כשהם עלו על מטוס ונסעו ל'בירת סיביר' לשבוע, כדי לארגן את מסיבת הפורים לקהילה היהודית בנובוסבירסק.

רק כשנחתו הם קלטו עד כמה הכול קפוא שם, ועד כמה הקור חודר לעצמות, כשמזג האוויר הממוצע בחורף הוא מינוס 35 מעלות.

הדבר הראשון שהם עשו זה לראות את בית הכנסת. במקום הם מצאו בנין ישן עם חלונות שבורים, כשכל מיני "חסרי בית" שוהים בו. השירותים של בית הכנסת היה בור בחצר, וכך נראה בית הכנסת היחיד בעיר. הם אלתרו איזו שהיא מסיבת פורים עם היהודים שהצליחו למצוא, ותכננו לנסוע חזרה לישראל.

יום אחרי פורים, הרב זקלס החליט ללכת להתפלל בבית הכנסת. הוא פתח את הדלת וגילה חורבן: הכיסאות והשולחנות הפוכים, סידורים זרוקים לכל עבר, והדבר הכי חמור: ספר התורה זרוק על הרצפה בביזיון. נראה שכמה אנטישמים נכנסו בלילה וחיללו את בית הכנסת.

הוא נבהל מאוד והתקשר מיד לרב לאזאר לספר לו מה קרה. הרב לאזאר ענה לו, שהדרך היחידה להביא את זה לתשומת לבם של הרשויות ברוסיה זה דרך התקשורת.

לאזאר הזמין מיד את התקשורת לבית הכנסת בסיביר ואמר לזקלס: "אתה רק תפתח ותראה להם מה התרחש, והתמונות ידברו בעד עצמם".

כשזקלס חזר לבית הכנסת שעה מאוחר יותר, כבר חיכו לו נציגי התקשורת, עיתונאים, צלמים וכו', הם נכנסו לבית הכנסת ומיד האירוע הפך למסיבת עיתונאים מאולתרת.

"אתה כאן הרב?"

אחת השאלות הראשונות ששאלו אותו הייתה 'האם הוא הרב של נובוסיבירסק'. הוא הבין שאם הוא עונה שהוא לא הרב של המקום הדבר יעורר תמיהה, שכן מה מעשיו כאן, ואת מי הוא מייצג?

זקלס ענה מיד שהוא רק עכשיו הגיע כדי לשמש כרב הקהילה היהודית במקום, והוא מצפה שהממשל יגיב לאירוע הזה. הוא הוסיף ואמר, שצריך לבנות בית כנסת גדול ויפה לקהילה המקומית ולדאוג שדבר כזה לא ישנה שוב.

הסיפור הזה התפרסם מיד בתקשורת העולמית. כולם דיווחו על חילול בית הכנסת בסיביר ועל הרב החדש. כשהזוג הצעיר חזר לארץ, כמה ימים מאוחר יותר אנשים

איחלו להם 'מזל-טוב' על השליחות החדשה וכו'.

כך עברו כמה חדשים. יום אחד הוא ישב עם אשתו והם דיברו על העתיד שלהם. הוא אומר לה: תשמעי, כולם יודעים שאנחנו השליחים של הרבי לנובوسیבירסק: אנשי הממשל ברוסיה מודעים לכך, חסידי חב"ד שמכירים אותנו, המשפחה, החברים וכו'. היחידים שעדיין לא יודעים על כך זה? אנחנו!

הוא הבין שהמילים שהוא אמר באותה מסיבת עיתונאים מאולתרת בבית הכנסת המחולל בסיביר ושהתפרסמו בכל העולם, לא היו במקרה, אלא בהשגחה פרטית. מלמעלה בחרו בשבילו את מקום השליחות.

מאז הזוג זקלס נמצא בנובوسیבירסק. הם הקימו אימפריה בעיר הקפואה עם אלפי יהודים ובית כנסת מפואר, עם כל שירותי הדת במקום.

לחפור ולא להתייאש

סוד השלוחים של הרבי, נמצא בפרשת השבוע. בשבועות אלו אנו קוראים על אבות העולם, אברהם, יצחק ויעקב.

עבודתו של אברהם ברורה, הוא עסק כל ימיו בהכנסת אורחים והפצת האמונה בבורא עולם. מטרתו של יעקב בחיים גם היא ברורה, הוא עסק בהקמת המשפחה הגדולה היהודית הראשונה, וגידל את שנים עשר השבטים שהם היסוד של עם ישראל.

שואל הרבי, מה בדיוק תפקידו של יצחק, מה הייתה תעודתו בחייו?

בפרשת השבוע, תולדות (פרק כ), אנו קוראים על יצחק. כשהיה רעב בארץ יצחק עבר לגור בארץ פלישתים בגרר, מקום שנמצא בין באר שבע לעזה. יצחק התחיל לזרוע תבואה בשדות, ה' ברך אותו והוא מאוד הצליח.

היו לו עבדים ושפחות צאן ובקר, יצחק נהיה אדם עשיר מאוד, וקרה לו מה שקורה הרבה פעמים ליהודים שמצליחים מאוד במקום זר: "ויקנאו אותו פלשתים". אנשי המקום קנאו בו, עד שאבימלך מלך גרר אמר לו במפורש: "לך מעמנו כי עצמת ממנו מאוד".

יצחק עזב את העיר והתיישב רחוק ממנה ליד נחל גרר, שם הוא פתח בפרויקט חפירת בארות. מים במדבר הוא המצרך החשוב ביותר, כי בלי מים אין חיים ולכן

הוא ציווה על עבדיו לחפור בארות.

עלינו לזכור שבאותם ימים עם הכלים הפשוטים שהיו להם, לחפור בארות זה היה פרויקט יקר ומסובך שגם לקח הרבה זמן. עבדי יצחק חפרו ואכן הצליחו למצוא "באר מים חיים".

מיד הגיעו רועי גרר וטענו "לנו המים!". יצחק לא רב איתם. הוא השאיר להם את הבאר, התרחק קצת יותר מהעיר והורה לעבדיו לחפור באר שנייה, אבל גם בפעם הזאת אחרי שהם הצליחו למצוא מים באו הפלישתים "ויריבו גם עליה".

יצחק שוב ויתר להם והלך למקום רחוק יותר, שם ציווה לחפור שוב. הפעם, בבאר השלישית הפלישתים לא רבו עוד עליה. יצחק קרא לבאר "רחובות".

מה עומד מאחורי הסיפור של חפירת הבארות? נחדד: השאלה היא לא מדוע יצחק חפר בארות, השאלה היא מדוע **התורה** מספרת לנו את זה?

יצחק חי מאה ושמונים שנה, ובוודאי עשה בחייו דברים רבים, אולם רק אירועים ספורים מדברי ימי חייו כתובים בתורה. אם התורה בחרה לספר את סיפור חפירת הבארות, סימן שיש במעשה הזה סימן ומסר לבנים. ואם-כן השאלה היא מהו המסר? מה עלינו ללמוד מחפירת הבארות.

מסביר הרבי: מיצחק אנו למדים שלא להתייאש. "עבודתו של יצחק הייתה באופן² שהוא לא מתחשב עם המנגדים שמפריעים לחפור את הבארות, התורה מספרת שכאשר עבדי יצחק חפרו ומצאו באר מים חיים, ובאו רועי אבימלך וגירשום באמרו "לנו המים"³ לא התפעל יצחק וציווה להמשיך לחפור, וכאשר נטלו גם את הבאר השני, חפר באר שלישי, עד שהגיע למעמד ומצב דרחובות, "הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ"⁴.

מעשה אבות סימן לבנים, ואכן זה מתבטא גם בהיסטוריה של עם ישראל. ממשיך הרבי ואומר: "בני-ישראל ניסו ובנו בית מקדש ראשון, ואף-על-פי-כן העולם לא היה עדיין מסוגל לקבל ולקלוט זאת, ולכן⁵ ארבע מאות ועשר שנה אחר-כך חרב.

"ולאח"כ⁶ לאחר גלות קטנה של שבעים שנה⁷ גלות בבל, ניגשו בני-ישראל עוד-הפעם ובנו מקדש⁸ ואכן בית-המקדש השני עמד עשר שנים יותר מבית ראשון אבל גם הוא⁹ אחרי ארבע מאות ועשרים שנה נחרב."

"אומר הרמב"ן שבית ראשון ובית שני הם כנגד שני הבארות "עשק" ו"שטנה", ובית שלישי שיהיה בנין נצחי הוא כנגד הבאר השלישית שנקראת רחובות, ועל-ידי מעשינו² בזמן הגלות הנה מיום ליום ומשעה לשעה הולכים ומתקרבים לכך".

לגלות 'מים חיים'

אבל עדיין עלינו להבין מהו המסר בחפירת בארות דוקא, בחיי היום יום שלנו?

אומר הרבי, שעמוק בתוך כל יהודי ישנו 'באר מים חיים', דהיינו, הנשמה היהודית שרוצה להתקרב לאלוקות, אולם ישנם כאלו שהבאר, דהיינו, 'נקודת היהדות' שבהם מכוסה לגמרי, "שמבחוץ לא רואים אצלם מלבד אבנים ובוץ שמכסים על המים החיים".

המסר הוא: "שגם עמהם צריכים להתעסק ולחפור בתוכם ולהסיר מהם את הדברים המסתירים עד שיגיעו להמים החיים שנמצאים אצלם בפנימיותם ויגלו אותם".

"ועדיין יכולים לטעון, כיון שכבר ניסה לחפור פעם אחת ועוד פעם³ ואם-כן איזה מקום יש על-פי שכל להמשיך ולחפור?

"והמענה על-זה⁴ העבודה של יצחק ובניו צריכה להיות ללא חשבונות, וזה שעד-עתה לא הצליח⁵ שייד לחשבונות של הקב"ה⁶ מה שנוגע אליו הוא שהוא חייב לחפור ולחפור עד שיגיע להמים חיים וסוף סוף יגיע למעמד ומצב דהרחיב לנו ופרינו בארץ" (משיחת י"ב תמוז תשי"ד תו"מ י"ב ע' 80 ואילך).

זהו הסוד של השלוחים. מהרבי שמענו דבר אחד⁷ שבכל יהודי יש באר מים חיים, ולכן צריך לחפור שוב ושוב, אם זה בקור של סיביר או בחום של באר שבע, צריך לחפור עד שנמצא את הבאר, ומהבאר הזאת אפשר להשקות עיר שלימה.